

FÖRENINGEN GOTLANDSTÅGET
GOTLANDS HESSELBY JERNVÄG

2023

VERKSAMHETSBERÄTTELSE

FÖRENINGEN GOTLANDSTÅGET 2024

Föreningen Gotlandstågets verksamhetsberättelse för 2023

I denna verksamhetsberättelse beskrivs vad som har utförts inom föreningen under 2023. Året var det andra "vanliga" året efter pandemin. Både den vanliga tågtrafiken och kryssningstrafiken blev det bästa året hittills förutom invigningsåret 2015. Renoveringen av MÅJ XC 10 har fortsatt framåt på ett mycket bra sätt. under året.

Föreningen

Styrelsen

Under året har styrelsen haft åtta fysiska möten. Totalt under 2023 har 139 (142) punkter handlagts. Löpande kontakter mellan styrelseledamöterna har däremellan tagits i stor omfattning.

Styrelsens sammansättning efter årsmötet 2023:

Ordförande: Staffan Beijer
Vice ordf: Anders Svensson
Sekreterare: Daniel Åhlén
adj. kassör: Ann Sjöblom
Ledamöter: Torbjörn Andersson, Berni Gumauskas, Christer Norrby, Anders Sandgren, Leif Smedberg, Roberth Östergren
Revisorer: Kjell-Åke Nordström, Ove Sahlin
Revisorssuppl: Jan-Erik Pott och Tomas Svebelius
Valberedning: Rune Hallviden (sammankallande) och Raimo Johansson.

Mötesverksamhet

Årsmötet 2023 med sedvanliga mötesförhandlingar hölls den 26 mars i Jernvägskaféets lokal som ordnade med fika.

Medlemsforum för alla aktiva medlemmar genomfördes vid fem tillfällen under året. Det är ett bra forum för att diskutera pågående och kommande arbeten.

Samverkan med andra museijärnvägar

Säkerhetskonferensen i Mjölby genomfördes åter 28- 29 januari 2023. Berni och Roberth deltog. Staffan medverkade vid MRO-vårmöte i Malmköping 11-12/3. Föreningen hade ingen representant vid MRO årsmöte på Bödabanan den 23- 24/9.

Medlemmar

Den 31 december 2023 hade föreningen 1 287 (1 282) medlemmar, varav 26 (25) hedersmedlemmar, 117 (117) ständiga medlemmar, 72 (72) föreningar/ organisationer, 0 anställda, 3 studentmedlemmar Campus Gotland, 17 utlandsmedlemmar. Medlemsantalet var 5 fler än under 2022.

Medlemsavgiften var oförändrad för 2023, för enskild medlem 300:-, familjemedlemskap 350:- Medlemsregistret är sedan 2019 webbaserat hos AB Zynatic. Registret och medlemsärendena sköts av Tomas Gumauskas.

Föreningen är medlem i MRO (Museibanornas Riksorganisation), Gotlands Hembygdsförbund, samt Arbetslivsmuseernas samarbetsråd.

Ekonomi

(Se även separat resultat- och balansräkning)
Vår adjungerade kassör Ann Sjöblom sköter på uppdrag föreningens ekonomi.

Efter att föreningen momsregistrerades, krävs det att ekonomin sköts professionellt. En så omfattande verksamhet som föreningen bedriver idag kan inte ekonomiskt förvaltas på ideell väg. Styrelsen anser att det är väl investerade pengar som föreningen lägger på ekonomiadministrationen.

Föreningen har sedan 2019 alla bankaffärer lokalt med Sparbanken Gotland i Roma.

19 juni: MÅJ XC 10 visade upp sig ute.

Kommentarer till resultaträkning

(inom parentes föregående år, belopp anges i kr)

Verksamhetens intäkter 1 253 746 (941 119)
Av rörelsens intäkter utgör trafikintäkterna 1 132 304, dressinuthyrning 42 631. Övriga intäkter utgörs av försäljning i butiken 50 528, upplupen hyresintäkt kafé 7 379, diverse övriga intäkter 20 904.

Bidrag, gåvor och avgifter 399 299 (875 865)
Kommunala bidrag har erhållits med 34 500. Gåvor och stöd från allmänheten 134 620. Medlemsintäkter 230 179.

Övriga rörelseintäkter 57 802 (150 295)
Övriga rörelseintäkter utgörs av uthyrning av kaféet 51 002, Hyra Eken 6 800.

27 aug. Peter lade om växeln i Roma på Museijärnvägens dag.

Föreningen Gotlandstågets verksamhetsberättelse för 2023

Rörelsens kostnader

Inköp av materiel -189 862 (-181 231)
Omfattar nedskrivning av lager, inköp till butiken och kostnader för medlemstidningen Spårstumpen samt materiel till lok och vagnar.

Övriga externa kostnader -919 099 (-1 110 807)
Omfattar inköp, drift och underhåll av fastigheter, bana och rullande materiel.

Personalkostnader -453 702 (-301 193)
Nettokostnader för anställd personal, bidrag för personal med anordningsstöd inom jobb har erhållits med 370 776.

Avskrivningar -174 788 (-177 788)
Byggnader -53 204, Järnvägsbana -114 984, Maskiner och inventarier -6 000, Dressiner (3 st) 3 600.

Resultat från finansiella poster -115 366 (-76 454)
Räntekostnaderna -113 440 kostnaderna för upptagna lån och utnyttjad kontokredit.

Bokslutsdispositioner 134 896 (6 308)
Förändring av ändamålsbestämda medel

Årets resultat 7 131 (126 843)
Årets resultat, överskott.

24 juli. Hesselby station med tåget.

Kommentarer till balansräkning
(inom parentes föregående år, belopp anges i kr)

Tillgångar:

Materiella anläggningstillgångar 2 393 244
(2 568 032)

Med byggnader avses föreningens fastighetsbestånd. Avskrivningstid 33 år. Med mark avses järnvägsbanan med en avskrivningstid på 20 år. Av inventarier, verktyg och installationer utgör rullande museimateriel 159 400 kr, vilka inte skrivs av.

Varulager 71 200 (66 808)

Varulagret i butiken uppgick vid bokslutsdatum till 52 902 och ett kollager till värde av 18 298.

Kortfristiga fordringar 214 451 (177 735)

Kundfordringar 128 574, Skattefordringar inbetald preliminärskatt år 2023, 7 338. Momsfordran hos Skatteverket (moms kvartal 4, 2023) 39 443. Fordringar upplupna intäkter, lönebidrag (december) 38 277. Förutbetalda kostnader 819,

Kassa och bank 1 333 019 (1 738 899)

Föreningen har checkkredit på 500 000, som inte ingår ovan.

27 aug. Biljettstampen och alla biljetter på Roma station.

Eget kapital och skulder

Eget kapital -2 167 380 (-2 295 145).

Ändamålsbestämda medel (bland annat loket Klintehamn, Dalhem, Rälsbuss och MAJ XC 10) -1 163 590.

Balanserat resultat -996 659 och årets resultat -7 131.

Långfristiga skulder -1 677 000 (-1 737 000)

Föreningen har lån i Sparbanken Gotland -1 677 000.

Kortfristiga skulder -167 535 (-519 329)

Leverantörsskulder -72 948. Skatteskulder löneskatt på pensionskostnader med -3 902, fastighetsskatt -1 650.

Övriga skulder är avdragen skatt på utbetalda löner i december -10 654. Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter avser semesterlöneskuld -9 154, sociala avgifter på löner i december -15 042, förutbetalda kostnader med -35 719. Förutbetalda medlemsintäkter för år 2024, -6 550. Föregående års skatteskulder -11 916.

Föreningen hade den 31 dec. följande ändamål med avsatta ändamålsbestämda medel, se balansräkning:

MÅJ XC 10:	44 090	(100 990)
Klintehamn	336 110	(332 212)
Rälsbussen	188 321	(181 393)
Dalhem	593 433	(567 271)
Slipers, vagnar	1 636	(115 885)

Reserverade medel:

Matarvatten	84 000	(84 000)
Fjädrar GJ C	40 000	(40 000)
Museet	100 000	(100 000)

GHJ

Trafikorganisationens funktionärer:

Trafikchef, Tc: Staffan Beijer, Maskinchef, CMA: Erik Tofftén, Lokmästare (ånglok) Christer Norrby, Lokmästare (motorlok) Tommy Bergholm, Utbildningsansvarig motorlok: Torbjörn Andersson. Vagnmästare: Anders Svensson, bitr: vakant. Trafiksäkerhetsansvarig: Berni Gumauskas, bitr: Roberth Östergren, Personalfördelare: Staffan Beijer. Banchef CBA: Daniel Åhlén, Banmästare stf CBA: Leif Smedberg, Signalmästare: Torbjörn Andersson, Fastighetschef CFA: Vakant, Försäljningsansvarig: vakant, Marknadschef: Anders Svensson. Kompetensnämnd: Berni Gumauskas, Staffan Beijer, Anders Svensson, Erik Tofftén och Daniel Åhlén.

Föreningen Gotlandstågets verksamhetsberättelse för 2023

Trafikavdelningen

Trafikåret 2023

Trafikåret varförutom invigningsåret 2015 det bästa hittills! Alla tågavgångar genomfördes utom ett tåg som ställdes in pga. maskinskada och ett kryssningståg som inte kunde genomföras pga. kraftig vind. Även denna sommar fortsatte vi att köra tre tur & retururer per trafikdag som vi började med 2022. Det har varit lyckat på alla sätt. Guidningen på Tule station skedde även 2023 i samarbete med Studieförbundet Vuxenskolan.

23 juli. Roma station denna soliga dag med 308 resenärer.

Trafikstatistik

Nedanstående antal resenärer är räknade per enkelresa. På 44 (44) ordinarie trafikdagar (ej Tomtetåget) gjordes 16 899 (14 918) enkelresor med våra tåg. Vi hade 12 abonnemang och det gjordes 993 (1 171) resor på dessa. 46 (39) kryssningar varav 14 på ordinarie trafikdag med 3 601 (2 609) resor. Totalt antal tåg var 396 (396) st. Totalt antal enkelresor under 2023: 20 578. Tomtetåget 30/12 23 är inräknat. 2022: 18 159, 2021: 13 468, 2020: 9 138 (inget Tomtetåg), 2019: 19 287, 2018: 17 702, 2017: 20 718, 2016: 18 547, 2015: 30 959, 2014: 19 759, 2013: 20 862, 2012: 18 826, 2011: 17 810, 2010: 15 920, 2009: 13 918 (inget Tomtetåg) 2008: 16 384, 2007: 16 656, 2006: 13 932 (två tomtetåg). Antalet tågakilometer var 2 472 (2 455 km). Antalet personkilometer var: 113 665 (110 591).

31 (30) aktiva medlemmar tjänstgjorde i sommartrafiken. Av dem tjänstgjorde tre ungdomar som konduktörer under sommaren. Vi hoppas att de återkommer under 2024.

SIRJ 3 har rullat 0 km, SJ Z4p 312: 1 314 km, SJ Z4p 320: 0 km och SJ Z4p 397: 1 444 km. På grund av Dalhems renovering och att Z4p 320 pga. växellådsskada har varit avställd hela året användes enbart lokomotorerna SJ Z4p 312 och 397.

10 (17) cyklar transporterades. Antalet vagnkilometer var: GJ 43- 108 km, GJ 44- 69 km, GJ 8- 2 266 km, SJ 407- 2 089 km, SJ 876- 87 km, SJ 878- 1 998 km, SIRJ7- 2 245 km.

Påskdagståget

Genomförs åter med 198 resenärer.

27 aug. Ante ger avgång från Tule till tåget mot Hesselby.

Museijärnvägens dag – vår säsongsavslutning 27 augusti körde vi för tjugonde gången. Vi körde två-tågstrafik och Tule station var bevakad för tågmöten. 166 resenärer åkte med.

Dagen avslutades med gemensam middag för våra aktiva i Jernvägscaféet.

Skymningståget

Skymningståget genomfördes med 135 resenärer den 30 sept. Lampor tändes i vagnar och stationer och vi skapade en mysig höststämning. Brasan var tänd i Jernvägscaféet som höll kvällsöppet.

5 nov. Allhelgonatåget fångat i Roma av Britt Kiderud.

Allhelgonatåget 5 nov.

238 resenärer rest med de tre tågparen. I kaminerna eldades det i så vi fick lite härlig rök från tågen och varma kupéer!

9 dec. Foto från Roma station under julmarknadståget.

Julmarknadstågen 9- 10 dec.

Evenemanget var mycket uppskattat. 162 biljetter lämnades ut under de två dagarna. För ovanlighetens skull är det Roma kungsgård som är den stora trafikplatsen där det mesta resandeutbytet sker. Vi körde efter en annan tidtabell än den vanliga som var anpassad till ett besök på kungsgården.

Föreningen Gotlandstågets verksamhetsberättelse för 2023

Tomtetåget

30 dec. 2023 genomfördes Tomtetåget. Det var åter i normal omfattning. För att sprida resandet och minska köerna såldes enbart förbokade biljetter via Salver. 1 436 resenärer hade vi vilket var mycket bra att jämföra med 810 den 6 jan. 2023. 34 tåg (36) rullade till/från Tule.

Cykeldressiner

Under icke trafikdagar har våra besökare under sommaren kunnat hyra dressiner och cykla till Tule/Roma. 254 dressiner hyrdes ut under sommaren. Bokning har skett via bokningsportalen Salver. Utlämnning har skötts av vår sommaranställda Ebba samt Stefan och Cenita. Viss uthyrning skedde genom Jernvägskaféet. Vi har även i år medverkat i nätverket för Sveriges dressinuthyrare. Gemensam annonsering skedde i tidningen Tågssommar. Nätverket har en hemsida, www.cykladressin.se.

28 maj. GJ CD 43 och SJ Cp 407 med rapsåkern i fonden.

Trafikavdelningen - Övrigt

Staffan Beijer har varit Turfördelare under året. Under året räknar vi med att cirka 22 000 har besökt Hesselby stationsområde.

Säkerhet

Avvikelser (olyckor, tillbud och risker)

För 2023 (2022/2021/2020) inrapporterades: 37st (25st/26st/16st/ händelser fördelade på 2 st, (3st/1st/2st)

Olycksfall (nollskador = utan sjukfrånvaro),
11st. (6st/3st/10 st) Tillbud och 24st (16st/22st/4 st)
Risknoteringar.

De uppsatta målen för 2023 anses ha uppfyllts. Det är glädjande att det har rapporterats så många risker. Då kan åtgärder vidtas innan olycksfall sker.

I årets verksamhetsberättelse redovisas avvikelserna som en bilaga. GHJI 2023-7 Säkerhetsmeddelande.

Styrelsen anser att olyckor/ tillbud/ risker är mycket viktiga att dokumentera och sprida information om i föreningen. Detta för att vi ska vara en lärande organisation och för att förebygga olyckor/ tillbud.

5 juli. Grusgropsspårets växelkur fick en mindre renovering.

Föreningsdrift

Arbetsstyrkan

Våra anställda Stefan Krafft och Cenita Krafft hade båda 80% arbetstid. Under hösten varslade de om att de båda pga. flytt skulle sluta sina anställningar den 7/1 2024. Under sommaren var Ebba Gardell anställd och skötte om städning, dressiner och gräsklippning.

Aktivas insatser

De aktiva medlemmarnas arbetsinsatser i form av arbetslördagar och spontana tillfällen har fortsatt och är en mycket viktig del i föreningens verksamhet. Den 20 maj hölls öppet hus för att locka nya aktiva.

Nytt infrastrukturtilstånd

Vårt infrastrukturtilstånd från 2018 gick ut 2023. Styrelsen inrättade GHJ Säkerhetsnämnd som sammankallas av Trafiksäkerhetsansvarig när behov uppstår av att förändra föreningens säkerhetsstyrande dokument pga. ändrade

myndighetsbestämmelser eller när utredda avvikelser föranleder ändrade dokument.

GHJ Säkerhetsnämnd består av trafikchefen samt de befattningshavare som styrelsen har utsett med den trafiksäkerhetsansvarige som ordförande.

Under vintern och våren arbetade GHJ Säkerhetsgrupp med att revidera föreningens alla föreskrifter. I det flesta fall handlar det om laghänvisningar som har ändrats. Museiföreningen i Uppsala delade med sig av sina erfarenheter och av sina föreskrifter och det underlättade mycket för vår ansökan.

Det nya infrastrukturtilståndet beviljades och gäller tillsvidare från 1/9 2023.

Föreningen Gotlandstågets verksamhetsberättelse för 2023

T.h: Jubileumsnumret av Spårstumpen 4/2022

Spårstumpen

Spårstumpen 151 (3/2022) kom ut i februari. 50-års Jubileumsnumret 3/2022 (Sp 152) kom ut först i slutet av september 2023. Anders Svensson är mångårig redaktör. Tryckning, adressering samt leverans till PostNord har utförts av iVisby tryckeri.

Fotoarkivet

Fotoarkivet som har vårdats av Sven Karlsson i Malmö i många år har körts från Skåne till Hesselby av Per-Olof Olsson. Efter genomgång av bilderna ska de med gotlandsanknytning lämnas över till Landsarkivet.

Försäljningsavdelningen

Butikens försäljning uppgick till 50 648 (65 532) Staffan och Berni medverkade vid Hjulmarknaden som genomfördes 25/11 i Solnahallen.

Jernvägscaféet

Våra kaféarrendatorer Catti G Ahlgren och Christian Sääf, Dalhem som köpte kaféörelsen 2019 har fortsatt att driva kaféet i samma goda anda som Eva & Ove gjorde. Under högsommaren höll de öppet dagligen.

Marknadsavdelningen

En ny upplaga informationsfoldrar trycktes upp på svenska och engelska. Annonsering har skett i Gotlandsguiden, GA/GT och i Gotland Just Nu. Annonsering har också skett i Tågsommar och i Arbetsams Museiguiden. Annonsering på Internet via Hela Gotland och på Facebook har också blivit en viktig del av marknadsföringen.

Föreningens nya hemsida, främst för besökare.

Internet

Föreningen tog 2019 med extern hjälp fram en ny publik hemsida. Den har under året uppdaterats i egen regi. www.gotlandstaget.se. Vår gamla hemsida <http://forening.gotlandstaget.se/> är mer inriktad mot medlemmar och andra järnvägsintresserade.

Där finns våra föreningsnyheter och historiska sidor mm.

Vår Facebook-sida är ett komplement till hemsidorna. Den hade den 31 dec. 2023 över 7 000 (6 000) följare och är idag föreningens snabbaste kanal till de som är intresserade av oss. Möjligheten att direkt från en smartphone lägga ut bilder från verksamhet har blivit en stor tillgång för föreningen.

I november tog styrelsen ett beslut om att ta fram ett **Digitalt arkiv** som liknar Västerviks Smalspårsarkivet. Det kommer under 2024 tas fram i samarbete med Stenströms Info.

I det digitala arkivet kommer det finnas massor av bilder från förr, biljetter, handlingar, Spårstumpen mm. Allt blir sökbart. Daniel och Ante arbetar med projektet.

7 maj. Renoveringen av SJ Bop 876 var nästan klar.

Maskinavdelningen

SIRJ 3 Dalhem

Thomas Hult mätte med laser upp alla mått i Dalhems underrede och cylindrar. Vi väntar på en offert från Tjeckien på hjul och axlars renovering.

SJ-bussen med släp:

Förberedelser har skett inför att under vintern 2024 flytta SJ-bussen hem till Lennart Johansson i Väskinde för renovering.

MÅJ XC 10

Renoveringen har fortsatt i hög takt under 2023. För att nämna något av det som har gjorts. Under vintern byggdes de

välvda taken över förarhytten och plattformen. Träribborna till taken värmdes (basades) och sattes på plats. Värmesystemet monterades. De nya fjädrarna, invändiga dörrar och ytterpanelen mm monterades.

28 nov. MÅJ XC 10 med de nya välvda taken och monterad ytterpanel

Föreningen Gotlandstågets verksamhetsberättelse för 2023

Ban/Signalavdelningen

28 jan. Det främre basade taket över hytten.

SJ Bop 876

Under vintern och våren renoverades vagnen helt invändigt av Stefan och Cenita. Till sommaren togs vagnen åter i bruk. Vagnen blev lika fin invändigt som SJ Bop 878.

14 mars. Renoveringen pågick av SJ Bop 876.

Rälsbussen

Rekonstruktionen av rälsbussen fortsätter. Fönsterbågar och vickdörrarna har monterats. Fem rälsbussaxlar har köpts från Evald Hammarström. Boggiernas ombyggnad i Etelhem är klar.

Lokomotorerna

Under året har normal service och underhåll utförts under ledning av Tommy Bergholm. SJ Z4p 312 fick nya lameller i kopplingen. 320: Växelhuset har reparerats. 320 gamla axlar med 1 067 mm spårvidd har hos

Maskin- & marinteknik i Etelhem pressats in så att de kan användas för 397.

15 sept. SVECO besiktade våra broar tillsammans med föreningens banbesiktare

Inför trafiksäsongen besiktades bana och signaler under maj i egen regi under ledning av CBa Daniel Åhlén.

6 481 spårmeter, 18 växlar, sidospår och spår i vagnhallar besiktades utan att allvarliga fel upptäcktes.

Årets stora banarbete var att växeln vid stationshuset i Roma flyttades cirka 10 meter. Spåret förlängdes sex meter mot äldreboendets häck. Detta gjordes för att en kommande växel ska kunna läggas in till vändskivan.

Ett spår från vändskivan mellan containerna byggdes under den tidiga hösten.

SVECO besiktningsman besiktade och godkände våra två järnvägsbroar vid brobesiktning den 15/9. Detta ska göras var sjätte år. Extern slyröjning mellan Roma – Roma kungsgårds stationer påbörjades under hösten.

25 maj. Banbesiktning pågick med cykeldressin och mättrallan.

Fastighetsavdelningen

Byggnadsminnet

Länsstyrelsen har ändrat byggnadsminnet till att omfatta även jordkällaren på Tule. På Hesselby har Vagnhall 1, Flattaket samt verkstaden tagits bort från byggnadsminnet.

Arbeten i Hesselby

Vagnhall 1: Styrelsen har under året diskuterat förbättrad ventilation, gjutning av återstående betonggolv och polyuretansprutning av innertaket och ev. väggarna. Allt i syfte att minska luftfuktigheten i vagnhallen. Ventilation i gavlarna ska till en början sättas upp under 2024.

18 maj. Ny belysning i verkstaden.

Verkstaden: Ny belysning monterades av Tomas Svebilius. Nya portar till Verkstaden beställdes och monterades under hösten av GTA Montage.

Flattaket: Den södra gaveln renoverades under augusti.

Övrigt: Under vintern renoverades föreningens bänkar och kassaskåpet till Roma station av Cenita och Stefan.

Föreningen Gotlandstågets verksamhetsberättelse för 2023

Slutord

2023 var det andra "normala" året efter pandemin med ett mycket positivt utfall för vår trafik. Den 9 juni var det 70 år sedan de sista rälsbussarna passerade Hesselby och Tule enligt tidtabell.

Den avgående styrelsen vill tacka för allt stöd som föreningen fått under året i form av arbetsinsatser, deltagande i trafik och andra föreningsarrangemang samt i form av gåvor och bidrag.

Hesselby, Dalhem den 24 mars 2024

Torbjörn Andersson
Staffan Beijer
Berni Gumauskas
Christer Norrby
Anders Sandgren
Leif Smedberg
Anders Svensson
Daniel Åhlén
Roberth Östergren

27 sept. GTA Montage monterade de nya portarna till verkstaden.

Förråd för banavdelningen

En 40 fots-container köptes av en medlem och den har placerats parallellt med den andra containern vid vändskivan. Under hösten lades ett självbärande tak över dem. Under det kommer vår slipersbytaren och andra banfordon att förvaras.

27 maj. Den nya bäddsoffan på Tule station.

Tule station

Under året har normalt underhåll skett. En ny bäddsoffa köptes in för att höja standarden för hyresgästerna.

Utbildning

Staffan genomförde en introduktionskurs under våren. Varje tågavgång är ett kultursamarrangemang med Vuxenskolan genom den folkbildning som vi bedriver med guidningen vid Tule. Sven Block genomförde en Tkl-kurs den 7 maj. Den årliga repetitionen av SÄO genomfördes inför trafikstarten.

7 maj. Tkl-kurs med Sven Block.

Övrigt

21- 23/4 besökte Svenska motorvagnsklubben Gotland och höll sitt årsmöte på Hesselby.